

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrletno 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar.) — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Odgovor ministra dr. Pražaka na vprašanje slovenskih poslancev.

Minister Dr. Pražak je odgovoril na znani interpelaciji g. viteza Schneida in dr. Tonklija takole: „V seji tega zbora dne 11. marca t. l. stavil je gospod vitez Schneid v interpelaciji do me naslednji vprašanji: 1. Ali je visokej vladi znana odločba c. kr. najvišjega sodnega dvora od 16. febr. t. l. št. 1697 in ali je visokej vladi znano, da je c. kr. nadsodnijsko predstojništvo v Gradci omenjeno odločbo objavilo vsem nižjim sodnijam in celo drugim samostalnim uradnijam? 2. Kaj namerava visoka vlada storiti, da se po tej odločbi najvišjega sodnega dvora žaljena pravica do jednokoprnosti slovenskega jezika pri uradih Slovincem zopet povrne? Dalje so me v seji dne 15. marca t. l. gospodje poslanci dr. Tonkli, dr. Vitez, Nabergoj in drugi interpelirali, ter stavili naslednji vprašanji: 1. Ali je visokej vladi znana odločba c. kr. najvišjega sodnega dvora od 11. januarja 1881, št. 2? 2. Na kak način namerava visoka vlada neomejeno rabo slovenskega jezika pri c. kr. sodnijah na Primorskem izpeljati?“

Zavoljo notranje zveze in jednake namere teh vprašanj imel bodem čast na obe interpelaciji ob enem odgovoriti. Odločbi najvišjega sodnega dvora od dne 16. februarja t. l. št. 1697 in od 11. januarja t. l. št. 2, na kateri se ozirate interpelaciji, ste mi znani; tudi se mi je o prvej odločbi uradno poročalo, da se je sicer ne po nadsodnijskem predstojništvu pač pa vsled sklepa nadsodnije v Gradci objavila tej nadsodniji podložnim sodnijskim dvorom in okrajnim sodnijam, v katerih okrožji je prebivalstvo čisto slovensko, ali pa tudi mešano z nemškimi.

Glede druge točke obeh interpelacij štejem si v čast naslednje odgovoriti: Pri obeh v interpelacijah omenjenih slučajih izšla je odločba, ki jo je v posamezni civilnej pravdni zadevi na poti zakonito določenega priziva izrekla najvišja sodnijska oblast. Z ozirom na samostojnost in neodvisnost sodnij odtegnene so zgoraj navedene

odločbe najvišjega sodnega dvora vsakemu vplivanju po justičnem ministerstvu kot administrativnej oblasti. Glede pa na vplive, katere bi omenjeni odločbi na prakso nižjih sodnij v graškem in tržaškem nadsodnijskem okrožji imeti utegnile in glede na pravico do jezikovne jednokoprnosti po ustavi prebivalcem dotičnih dežel obljubljenih, bil sem prisiljen, svoje mišljenje v tej stvari zastopati na primernem mestu ter pravici justičnega ministerstva do najvišjega nadzorovanja na polji administrativnih korakov do veljave pripomoči. Tudi v okrožji svoje oblasti ne bodem pozabil paziti na to, da se natanko izpolnujejo v jezikovnem vprašanji po justičnem ministru izdani in v interpelacijah omenjeni ukazi.“

Odkritosrčno rečemo, da smo pričakovali ugodnejšega odgovora. Vendar radi se zadovoljimo tudi z njim, če g. minister sedaj izda ukaz na vse sodnije graške in tržaške višje sodnije, da se morajo ravnati po znanih ministerskih naredbah ter sprejemati slovenske vloge in jih tudi v slovenskem jeziku reševati. Drugače ostane zopet vse pri starem!

Govor poslanca baron Goedelna za polajšanje gruntnega davka na Štajerskem.

(V državnem zboru dne 29. marca 1881.)

Visoka zbornica! Kot poslanec slovenskih volilcev v deželi in okrajih, kateremu žuga nova obravnava gruntnega davka večjih bremen naložiti, čutim dolžnost temu ustavljati se. Ob enem želim razložiti, zakaj sem prisiljen glasovati za poslanca g. Schaupa in še vrhu tega dostaviti nasvet naj, se ozir vzame tudi na štajerske vinarje!

Poslanci štajerski smo se pogovorili, da hočemo vzajemno postopati in glasovati za predlog, po katerem bi Štajerska bila najmenje zadeta. Prepričan sem, da je kaj takšnega pričakovala vsa dežela, a od mene še posebič moji volilci,

prebivajoči v velikem volilskem okrogu mariborskem, ki so itak uže z davki preobloženi. Centralna komisija odmerila je Štajerskeje 434.000 fl. več gruntnega davka. Sposlanci štajerski so pred nekolikim časom še trdili, da bi polovico ove svote dežela še zamogla strpeti. Jaz sem pa uže takrat dvomil. Res sicer je, da se je pri gruntih marsikaj zboljšalo. Ali to se ni zgodilo včeraj ali predvčerajšnjim, ampak uže pred večimi leti in naš gruntni posestnik zmora davke le v dobrih ali jaz srednjih letinah; v slabih loti se kapitala. Zato rečem, da mi g. Schauptovi predlogi še premalo ponujajo; kajti, če se tudi po njem nasvetovane olajšbe sprejmejo, zadene Štajersko še za 359.000 fl. večja gruntna dača. Mislim, da je to preveč. Da bi nam reklamacije zdatno pomagale, tega se ne morem prepričati. Reklamacije bodo veliko stroškov prizadjele davkarijskim uradom pa tudi posestnikom, to je zelo gotovo. Posestniki bodo morali veliko potov narediti do notarjev, advokatov, ali drugih, ki razumejo reklamacije prav narejati. Uradi pa bodo imeli neznano veliko dela, preden bodo reklamacije rešili. Pri vseh tolikih skrbeh in stroških je pa še negotovo, bode li pomagalo kaj ali ne!

Več zanesljivega kakor reklamacije obetajo nam Schauptovi predlogi, ki zahtevajo, naj se na Štajerskem tarife pri travnikih znižajo za 5%, pri pašnikih in planinah za 10% in pri gozdih za 20%. Temu pritrđim tudi jaz. Tarife na Štajerskem so sploh previsoko nastvljene. To so uže pred menoj drugi gospodje poslanci dovolj jasno dokazali. Dalje imam opomniti, da naše kmetsko prebivalstvo zadnjih 10 let čedalje huje propada in v siromaštvo leze. Pred 10 leti je še našemu kmetu dobro šlo. Imel je dosta živine in vsega, česar je treba k uspešnemu gospodarjenju. Mnogi bili so prav premožni, kar je tudi tržanom in meščanom na korist; kajti če ima kmet groš v žepu, ga tudi izda in si rad kaj kupi v trgu ali mestu. Sedaj je kmet ubožal; četverjadi konjev, kakoršnih je nekđaj bilo vkljub tlakam in robotam na spodnjem Štajerskem še mnogo videti, so skoraj celo preminole. Redki so, ki redijo po 2 konja. Plugu pripravajo borna goveda, pogosto pa še teh nimajo. Tako so ljudje ubožali na škodo tudi tržanom in meščanom, ker jim nimajo kaj spečati dati. (Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Beseda štajerskim konjerejeem.

Štajersko konjerejsko društvo dobilo je novega predsednika z novim odborom vred. Marsikdo bi utegnil vsled tega misliti, da se bode sedaj samo poskušavanje od kraja začelo. Temu ni tako in se tega nikakor bati ni. Prvotna načela ostanejo, ker jih je skušnja dovolj potrdila.

Zato rečemo: le osebe voditeljstva so druge, načela in pravila pa ostanejo dosedanja.

Ako izvzamemo okoliš noriškega plemena, ostali bodo vsi drugi konjerejski okoliši ali okrajji v sedanjih mejah. Toda zastran potroškov pri vodstvu konjerejskega društva bo treba jih nekoliko skrčiti; vendar pa tako, da se bode namenom društvenim vsakako in zadostno ustrezalo. Novo vodstvo si bode prizadevalo mir in složnost ohraniti s vsemi gospodarstvenimi družbami v deželi.

Država deliva vsako leto precejšnje svote v podporo in povzdigo našemu konjerejstvu. Konjerejsko društvo si tudi mnogo prizadeva pomagati v besedi in z djanjem ter bode tudi zanaprej zvesto pazilo na potrebe in želje štajerskih konjerejev. Tolikim dobrotam in žrtvam nasproti je pa tudi prav in zelo opravičeno, da tudi konjerejci sami nekaj storijo. In kaj je to? Zelo malo! Nič druga nego dobra volja! Naj storijo, kakor se jim svetuje, naj privoščavajo svojim konjem: svetlobe, zraka, snage in prostega gibanja.

Ravnateljstvo konjerejskega društva štajerskega.

M. Kedar sadno drevo oslabi in le slabo žene pa tudi nič ne rodi, se mu včasih more s tem pomagati, da se okoli in okoli debla zemlja odkoplje, drevesu nektere korenine porežejo in jama zopet z drugo dobro prstjo nasuje. Posebno je dobra taka prst, ki ima veliko kalija v sebi, tedaj prst, koja je z lesnim pepelom pomešana. Dalje je treba tako pomlajenemu drevesu še pridno prilivati. Najboljši čas za to je april ali maj, jeseni pa september.

M. Domača kokoš ima v svojem jajčniku pretek okoli 600 jajčkov, kteri se s časom razvijajo in od kokoši znesejo. Od teh 600 jajčkov znese kokoš, če ni nobene ovire, v 1. letu po izvalitvi blizu 20, v 2. letu 135, v 3. l. 114 in vsako sledeče leto za 20 jaje menje tako, da jih v 9. letu še le kakih 20 več znese. Kdor toraj hrano in pa dobiček od kokoši v pravo razmero spraviti hoče, ne sme kokoši dalje časa rediti, kakor 4 leta; le ko bi kokoš posebno lepe in dobre sorte bila, se sme od tega ravnila odstopiti. Že tudi ozir na žilavost in pustost kurjega mesa, koja tim večja postaja, čim starejša je kokoš, zabranuje kokoš nad 4. leto hraniti.

M. Če konja kolika zgrabi ali ga začne po črevah močno griziti, mu črna kava mnogokrat pomaga. Vlije se bolenemu konju mlačne močne kave, kar živini posebno takrat dobro dene, kedar je kolika ali grizenje od prehlajenja prišlo, kar se posebno spomladi živini rado prigodi. Tudi zmleta kava s strdjo pomešana poživlja delovanje črev ne le pri konjih, ampak tudi pri goveji živini.

Dopisi.

Iz Maribora. (Domači naš regiment.)

Slavni slovensko-štajerski baron Litzelhofenov pešpolk št. 47 bode v jeseni rešen svoje garnizone ter premeščen v stolico cesarsko, v Beč, kjer biva tudi slovenski baron Kuhnov pešpolk. Kmalu bode ta torej dva slavna slovenska polka v veličastnem Dunaji! Štajerski pešpolk je uže 6 let v Trientu, kjer stoji na predstraži proti požrešnej „irredenti“, ter ima jako slabo bivanje, kakor je bilo uže povedano v „Slovenskemu Gospod.“ V cesarske stolicy bode torej začetkoma leta 1882 naš pešpolk praznoval svojo dvestoletnico, ter blagoslavljenje nove zastave. Staro, raztrgano v vseh bojih, katerih se je vdeležil 47. polk, slavno in zmagonosno vihrajočo zastavo bode zamenjal z novo deviško. Naj sledi tu nekaj vrstic v uspešno spodbudbo vrlim slovenskim Štajerkam, da ne bodo zaostajale, kar se tiče domoljubja in požrtvovalnosti za svojimi sestrami vrlimi Kranjicami! Kranjske Slovenke so namreč darovale zastavi 17. pešpolka uže pred leti krasen trak, in o priliki sprejema iz Bosne srebrn lavo-rov venec. O priliki svečanosti blagoslovljenja nove zastave je štajerskim Slovenkam dana najlepša priložnost, da se skažejo kot zveste avstrijske Slovenke ter da darujejo trak zastavi 47. pešpolka. Po mojem mnenji naj bi se izvolila v vsakem mesteci in večjem trgu jedna odlična gospa za nabiranje blagih darov! Štajerske Slovenke! To podjetje vam se bo štel vedno v vašo čast! Nas, vaše sinove in brate pa bode ob času, ko nas pokliče presvitli cesar na bojišče, na zastavi vihrajoči „trak“ slovenskih Štajerk spodbujal, ter nas vodil do zaželene zmage!

Vojak iz spodnjega Štajerskega.

Iz Celja. (Bratovščina Matere božje sedem žalostij.) Že v starodavnih časih se je vpeljala v Celji braterna M. B. 7 žalostij. Nje namen je, da se družbeniki po besedi sv. Duha (Ecl. 6, 27): z vsem zaupanjem k njej (Mariji) prihajaj, in ob zadnji uri boš pri nji mir zadobil“ — vsaki dan Mariji z 1 Oče našem in 1 Češeno Marijo za srečno smrt priporočajo. Ta braterna, hvala Bogu! prav lepo napreduje, in ima družbenikov po celem Štirske, zlasti pa v Lavantinski škofiji. Vedno se jih mnogo k vstopu zglasuje, tako, da se še vsi sprejeti ne morejo, ker sme bratovščina po pravilih svojih ob enem le 700 udov imeti. Družbeniki, in tudi drugi Marijini častilci od blizo in daleč kaj radi prihajajo v prijazno v najlepšem gotičnem slogu zidano kapelico M. B. 7 žalostij v Celji, ter tam z besedami ženina v Vis. pesmi „V svoje srce me zakrij“ (Vis. p. 8, 6.) v ranjenem srci Marije hladno tolažilo v tužnih urah iščejo. Večina družbenikov (okolo 500) stanuje v Celjski fari, ker imajo domači pravilno k sprejemu prednost pred tujimi; okolo 200 pa jih je v drugih farah. Vsem družbenikom pod-

pisani voditelj braterne o stanji njenem sledeče poroča. Prihodnji (cvetni) petek bo kakor vsako leto v žalostni kapeli ob 8. uri govor z razlago o braterskem stanji, potem slovesna (levitirana) peta sv. meša. V preteklem letu, to je od praznika M. B. 7 žalostij, je, kolikor je se naznanilo, 16 družbenikov odmrlo. Za vsakim posebej se je obhajalo mrtvaško opravilo, in razun tega se je po petkih v žal. kapeli za vse v tem letu vmrle pravilno več sv. meš služilo. Dne 3. novembra je bilo slovesno mrtvaško opravilo za vse rajne družbenike. Premoženje braterne znaša 782 fl. 60 kr. in je v Celjske hranilnici pod števil. 2927 vloženo. Najbrž se bodo že letos stranska okna v kapeli z podobami ponoviti zamogla. Prosijo se vljudno zunanji družbeniki, naj kakor dozda, letnino ali osebno odrajtajo, ali pa č. g. dušnim pastirjem, katerih je tudi prav veliko v bratovščini vpisanih, izročijo, in ti bodo prilično te doneske poslati in imena odmrlih udov voditelju bratovščine naznaniti blagovolili. V Celji 4. aprila 1881. Anton Šlander, vikarij in voditelj bratovščine.

Iz Slov. goric. (Ubog dohtar). Gr. dr. D. v Mariboru je kupil pred nekaterimi leti tukaj kmetijo in prevzel zraven dače tudi druge dolžnosti. Na župnijah pa imajo mežnarji navadno povsod zrnsko zbirco, ker od zraka še zdaj niso vajeni živeti, kakor menda ta ubogi g. dohtar gotovo misli. Ko se je ta veleučeni gospod dohtar, ki je nekaj časa na Dunaji pomagal postave delati, opomnil na mežnarsko zbirco, je prav pohlevno odgovoril: „kedar bodem na kmetiji stanoval, bodem tudi mežnarsko zbirco dajal?“ Mora se mu uže hudo goditi, ker mu ni mogoče istih 20 zrnice pšenice dati. Na deželi je uže star pregovor, kateri cerkvenih služabnikov ne more več plačati, v njegovi hiši vetrovi z dvermi lopajo in pride kmalu na boben. Ne želimo njemu tega, vendar, kar še ni, to utegne priti! Ž.

Iz Slov. Gradca. (Zarubljeni voli). Krautbergerjeva mati v Libeličah na Koroškem je dala svojemu komaj 16 let staremu sinu lepo svoto denarjev ter ga poslala preteklo soboto v Slov. Gradec na živinski sejem, naj bi tam par volov kupil. Pa komaj si je bil fant na sejem par volov izbral in začel za nje barantati, se mu pridruži sicer čisto neznan mešetar, Pohlenkar po imenu, ter začne pomagati barantati. Fantu se mož jako prikupi in takoj mu obljubi goldinar. Ko je bila kupčija sklenjena, da fant prodajalec volov 5 fl. na roko, drugo pravi mu, bo v tej gostilnici izplačal, ki je ravno pred njimi. Fant in mešetar gresta naravnost v gostilnico na „Pošti“, prodajalec volov pa pride tudi brž za njima. Fant potegne v papir zavite denarje iz svojega pasnika, ter našteje 200 fl. ker pa sam sebi ne zaupa, poprosi svojega mešetarja, naj še on enkrat denarje pošteje, da bi se ne zmotil. Pohlenkar vzame denarje v svoje roke ter jih začne šteti in ko jih

prešteje, da celo svoto prodajalcu in reč bi imela biti končana. Pa temu ni bilo tako. Pohonlikar je namreč nekemu Gugelnu v Marnberškem okraji nekaj denarjev dolžen, pa mu jih ali neče ali pa tudi ne more povrniti. Gugel ga je tedaj tožil, in sodnija je rzsodila, da se ima Pohonlikar zaradi tega dolga zarubiti — pa kjer nič ni, tam je tudi cesar pravico zgubil; tudi pri Pohonlikarji ni sodnija ničesar najšla. Ker pa Gugel nikakor ni hotel verovati, da Pohonlikar ničesar nima, zato ga je s svojimi tovarši po vseh sejmih v okolici zasledoval, misleč si, enkrat bo vendar zopet na sejmju kakega junca kupil, brž pa, ko to stori, je dokazano, da ni res, da bi ničesar ne imel, in zarubil mu bodem kupljeno živinče. Kar je Gugel nameraval, to se mu je preteklo soboto v Slov. Gradci posrečilo, kajti prišel je bil njegov pomagač ravno takrat v gostilnico na „Pošti“, ko je Pohonlikar denarje štel in jih prodajalcu izročil. Gugel leti takoj s svojimi pričami in s svojo za rubež zrelo rzsodbo k sodniji, ter prosi naj se Pohonlikarjevi voli zarubijo, in sodnija stori svojo dolžnost. Ko je sodn. sluga Krautbergerjevemu fantu vole vzel ter jih v Lobejev hlev zaprl, si je fant od kraja mislil, da so to šale, pa le prehitro se je prepričal, da je ojstra sodnijska resnica, in se je žalosten brez volov in brez denarjev domu podal. — Danes je pa s svojo materjo prišel fant k sodniji po vole; pa tudi danes se mu ni dovolilo, jih seboj domu gnati, ker ni kos dopričati, da je on, ne pa Pohonlikar vole plačal. Kajti fant ne ve, od koga je vole kupil, ne ve, v kateri gostilnici je denarje štel, ker še ni nikdar poprej v Slov. Gradci bil, ne ve nikogar imenovati, ki je bil priča barantanja in pa štetja denarjev. Mati in sin se podasta seveda jako žalostna od sodnije k Lobeju svojih volov gledat, in sta tam pozornost nekaterih vzbudila, ki so na sejmju dan sami videli, da je fant, ne pa Pohonlikar, s svojimi denarji vole plačal, ter so se za priče ponudili in tako bo Krautbergerjevim vendar le mogoče zopet do svojih volov priti, čeravno še le po večkratnih potih k sodniji; voli pa med tem časom vsaki dan 75 kr. pri Lobeji tistemu zajejo, ki jih je dal po krivem zarubiti.

Iz Ptuja. (V denešnji skupščini okrajnega zastopa) bil je v „Sl. Gosp.“ uže omenjeni predlog: naj se ustanovi okrajna hranilnica, sprejet s 21 proti 15 (Živio, ptujski Slovenci Ured.) Proti predlogu glasovali so tudi sledeči 3: 1. Martin Kaiser, ki je poprej gospodu načelniku obečal in drugima dvema odbornikoma obečanje ponovil, da bode tudi on koj o početku za vstanovljenje tega zavoda pridodal 5000 fl., in 3 ure pred tem č. g. župniku Raiču dal desno roko, da bo za predlog glasoval; 2. Šoštarich od sv. Vida, ki je v odboru prvi za vstanovljenje glasoval; 3. prejšnji gostilničar Vojsk, zdajni „Hotelier Woisk“, rojen Velovljavčan, ki je tudi 3 ure pred nami večini navdušeno povdarjal: kako željno uže

on kaj takega pričakuje. Proti koncu predlagal je znani „cigurifabrikant“ Pisk — kaj mislite? Nič druga nego, naj se g. Hermanu pošlje nezaupnica zavoljo njegovega glasovanja pri zemljišnem davku; ali prof. Žitek ga je s številkami tako pobil, da ga je še večina njegovih mestnih privrženecv sramežljivo na cedilu pustila, ter je za svoj hujskaven predlog dobil le samo bornih 7 glasov. Prihodnjich obširnejše.

Iz Konjic. (Mariborska turška „Stadt-Filialpost.“) Kaj, imate li v Mariboru turško pošto? Inače ni mogoče, ker mestna poštna podružnica bolj pozna poštna mesta na Turškem, nego na slov. Štajerskem. Čujte uganko! Dne 28. t. m. pride v Konjice pismo, ki je bilo 17. sušča v Mariboru pošti izročeno. Napis je bil slovensk z napotkom do adresata: „v Konjicah.“ Poštni odpravnik ali ekspeditor prečrta besedo „Konjice“ in zapiše na strani: „Bosnien!“ — Pismo gre toraj — v Bosno ter dobi pečatov z Broda in bosenskih Konjic; vojaški poštni odpravnik konjiški v turški Bosni je pa vendar svojega posla toliko večš, da napiše od zunaj: „retour Marburg“. V Mariboru pride — čez 10 dni! — pismo pravemu pošiljalcu v roke, ki ga potem z novim zavitkom in podčrtanim pristavkom: „Konjice — Gonobiz“ trpinčanja nemškutarških krempejnov zavarje in adresatu pošlje. To zasluži javnega grajanja. C. k. uradnik v Mariboru, ki dobiva plače iz davkov slov. dlan in žuljev, ki ga je menda slovenska mati povila in dojila, ne pozna „Konjice“, ki so 3 pošte od Maribora, ko bi ga bil vsak poštni hlapec lahko podučil, kje da so „Konjice“. Ker pod tem krajnim imenom ni bilo zapisano ime dežele, v kateri so „Konjice“, bi bil vendar lahko pogodil, da Konjice brez dodatka dežele pri mariborski pošti ne more druga biti, nego kraj na spodnjem Štajerskem. Slavno poštno ravnateljstvo v Gradci, kateremu utegne ta dopis do znanja priti, bi pa občinstvu na korist prosili, da nezmožnega odpravnika mariborske mestne podružne pošte skuša v bosenske Konjice spraviti, da mu bodo bosenski Slovani v butico vbili zemljepisno znanje, da se pisma, ki so se v Bosni za „Konjice“, pa brez dodatka: „Konjice v Bosni“ na pošto djale, ne pošiljajo v Konjice na spodnjem Štajerskem!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesarjevič Rudolf obiskal je te dni sveto mesto Jeruzalem, ter na Zveličarjev grob položil zlato srce, dar svoje neveste. Kedar se vrne domov, bo ž njo na Dunaji poročen dne 10. maja t. l. — Sedanji finančni minister je se hudo zameril nemškim liberalcem in Judom, ker neče več izdavatv drage zlate rente (kder se obrestv v zlatu plačujejo, a zlato ima nadavka 17%). Izdajal bode 50 milijonov papirne rente, da pokrije meseca maja nekaj državnega

dolga. Postava o gruntnem davku bila je sprejeta po nasvetu vladinem, z veliko večino, ker je dr. Herbst naenkrat s svojimi nemškimi Pemci drugih dežel nemške liberalce popustil in glasoval s Čehi (gotovo prvokrat v svojem življenji.) Zbal se je svojih volilcev na Češkem, katerih se ni upal na ljubo liberalnim tovaršem z davkom preobložiti. Vsled tega so se ustavoverni liberalci močno razklali in sprli, in „fortšritlerji“, pri katerih sta tudi dr. Schmiderer in dr. Forregger, so se baje v svojej shodnici skoraj topli, vsaj enega so izbacnili. Grof Wurmband (Borlski grajščak) je zopet kvasil, da bodi nemščina državni jezik, a slovenščina, poljščina in laščina deželni, slovenščina itd. pa samo narečje, katero se naj v ljudskih šolah še trpi, a v srednje šole in v urade pa ne sme. Grof Hohenwart ga je zavrnol s tem, da je slovenščina uže pred 100 leti bila v uradih, in dr. Tonkli je protestiral zoper grof Wurmbandovo blebetanje ter povdarjal nujno potrebo, da minister dr. Pražak sodnijam po Slovenskem naravnost zaukaže slovenski uradovati. No, v odgovoru na interpelacijo slovenskih poslancev je nekaj takšnega namignil g. minister. Ali uže ta betvica je strah nemškimi liberalcem, kakoršni so nekov Weeber in tovarši. Ti so namreč stavili do grofa Taaffeja vprašanje: kaj je minister Pražak zastran slovenskega uradovanja pri sodnijah zaukazal in če se s tem ne žali neodvisnost sodnikov? Čudno, Jednakopravnost Slovencev pa se ne žali, ako n. pr. ljutomerska sodnija le take slovenske vloge sprejema, katerim je od notarja legalizirano nemško tolmačenje pridjano? To je vendar uže preveč narobe sveta! Čehi dobijo uže letos v Pragi na vsenčilišči filozofični in juridični oddelek s českimi predavanji; kedaj dobimo Slovenci v Gradci saj juridično fakulteto s slovenskim predavanjem? Doplačujemo davek uže dolgo nič menje kakor Nemci. — Vesteneka baje hočejo v Maribor poslati. No, ljubše nam je desetero Seederjev, kakor pa en sam Vestenek, ki je po noči s pijanim žandarjem v Litiji gledal, kako so njegovi prusački prijatelji slovenskim uradnikom okna pobijali. Naj ga denejo, kamor ga hočejo, le k Slovcem ne! — Iz Ogorskega bežijo tropama ljudje v Srbijo, Rumunijo in Bolgarijo, da uidejo davkarskim eksekutorjem, oderuhom in Judom. — V Bosni in Hercegovini razpišejo kmalu nabor 20.000 novincev.

Vnanje države. Grozno nesrečo poroča telegraf iz Turškega: silen potres je lepi otok Hij v Ageskem morji skoraj uničil, 4000 ljudij je usmrtenih, samo mesto Hij, broječe 17.000 stanovnikov, ima 1400 mrtvecev, 40.000 ljudij je brez strehe. Evropski diplomati sedaj tiščijo v Grke, naj se udajo turškim ponudbam zastran nove meje; Grkom se to premalo zdi; državni zbor je razpuščen in v Atenah vse mrgoli vojakov odhajajočih na meje; turški sultan pa se odposlal 4 paše na bojišče. — Ruski nihilisti se grozijo novemu carju, če bi dal morivce svojega očeta vesiti; Moskvo so na 3 krajih

užgali; ogenj je bil kmalu ugasnjen; general Skobeljev je domov pozvan; car sam pa misli na velike premembe v cesarstvu. — Železnemu Bismarku tudi časih kaj spodleti: hotel je uvesti vojaški davek in dačo od kuhanja pive pa državni zbor ni pritrnil pač pa je ga pooblastil, naj evropske vlade, zlasti Švajco, pripravi na to, da ne bodo morivcem vladarjev in pomagačem dajali potuhe in zavetja. Angleška mu je prva voljo storila, ker je dala nemškega socijalista Mosta, ki je v svojem listu „Freiheit“ slavil uboj ruskega carja, zapreti in pred sodnika postaviti. Na Irskem je vlada začela ljudem orožje pobirati. Prišlo je do krvavih sokobov s policaji. — Francozi imajo boj v Algjeru, kamor so Tunezi ropat prihruli in obersta Flattersa z vojaki vred ubili. Dva vojaška oddelka francoska hitita na bojišče. Bržčas bodo Francozi vzeli Tunis, kar Italijanom močno v nos kadi. — Papež Leon XIII. prejeli so od nemškega cesarja pismo in tudi ruski car je poslal dva poslanika k papežu. Res čudna so pota božja, krivoverski in razkolniški vladarji gredó pomoči iskat k pravemu nasledniku Kristusovemu! Velikih dogodkov smo se učakali!

Za poduk in kratek čas.

Kako so freimaurerji in Judi ubijali ruskega carja Aleksandra II.

II. Dobro leto so zarotniki delali priprave, da usmrtijo carja Aleksandra II. Vodil jih je nemški Jud Hartmann, a gospodična Perovska je lovila pomagačev. Sklenoli pa so na carja prežati v Petrogradu. Tukaj so kmalu zapazili, kako se car vsako nedeljo redno vozi v kosarno Mihajlovo ogledovat vojakov. No, in te prilike se hočejo poslužiti in priprave tako nasnovati, da car gotovo smrti stori. Najeli so v ulici, ki pelja k Mihajlovej kosarni hišo, kder napravijo prodajalnico za sir in mleko. Tako so storili, da bi nihče ne zapazil, kaj delajo. V tihih nočéh, ko je vse spalo, potegnejo „sofo“ od stene in začnejo v zemljo kopati. Ko je navpična jama dovolj globoka, začnejo poprek kopati in rov delati. V nekaterih tednih je rov dokopan pod celo ulico poprečkom. Sedaj napšejo v rov streliva, dinamita, piroksilina, železja, sekanega svinca, prediva. Vse pa je v dotiki z električno baterijo v sirarnici. Ko je bilo vse dodelano, čakali so, da bi se car mimo peljal. V istem trenutku, ko bi carjeve sani hotele smukniti črez rov, nameravali so dinamit užgati. Ako bi se bilo to zgodilo, tedaj bi vse po celej ulici bilo razdjano, hiše z ljudmi vred. Vendar do tega ni prišlo, ker je bil car uže poprej, a na drug način ubit.

Nek Navrockij najel je v Petrogradu stanovanje, kder je na skrivnem nekov Kibalčič, sin ruskega popa, izdeloval vnetljive bombe. Naredil jih je 30. Vsaka ima 4voglati po 8 centimetrov visoki

in 6 centimetrov široki obod iz plehovine. V njem ste križema položeni 2 stekleni cevki, trdno zamašeni; v eni je žveplena kislina, v drugej pa klorokisli kali. Če se cevki zlomite in žveplena kislina v dotiko pride s klorokislilim kalijem, vne se hipoma ogenj. V to svrhu, da se pa cevki res zlomite, ako bomba ob kaj močno zadene, služili so železni uteži okolo cevk navezani. Ostali prostor v obodu je natlačeno poln dinamita, krogelj, sekanega svinca, nadrobljene steklovine. Dne 13. marca zvedó zarotniki, da je car zopet v Mihajlovej kosarni. Zdajci se poda 12 zločincev na ulico, vsak ima v belem robci po eno bombo. Oblečeni so vsi borno, kakor da bi bili sami priprosti delavci, kateri sneg po ulicah kidajo. Bilo je ob 2. uri in 15. minuti popoldne, ko se car v kritih saneh pripelja do morivcev. Eden ustrelj iz pištole v zrak. Konji pred carjevimi sanmi pestojijo in v tem trenutku zažene 19letni Risakov bombo v carja; bomba počí, se raznese in ubije več spremljevalcev carjevih; toda car ni nič zadet. Kočijaž hoče konje napoditi, ker se za carja boji, ta pa tega ne dovoli in stopi s sanij proti zločincu, katerega sta se uže 2 hrabra kozaka oklenila in ga držita, čeravno se brani z bodalom in revolverjem. Car ga bistro pogleda in kozakom ukaže v ječo odgnati, ranjenim spremljevalcem pa hitro pomagati. Zatem se spusti peš proti zimskemu dvorcu spremljan od policijskega obrista Dvorščekija. Komaj pa stori par korakov, požene drugi zarotnik po imenu Jelnicki ali Štefanov, drugo bombo med carja in Dvorščekija. Bomba razleti. Hipoma se močno zakadi. Ko pa se dim razkadi, vidijo carja in obrista in mnogo kozakov, pa tudi zločince samega ranjenega na tleh. Dasi močno zadet vzdigne se Dvorščeki in skuša s pomočjo lajtenanta Henrikova pobrati carja in ga djati na sani. Ko ga hočejo vzdignoti, izdihne strašno ranjeni car z roko na čelo kazoč: „mrzlo, mrzlo“. Med tem pribiti veliki knez Mihajl, njegov brat, k carju in ga vpraša: „saša, kako ti je?“ Car odgovori, česar pa ni mogoče razumeti. Oficir Novikov vpraša sedaj velikega kneza, če dovoli carja prenesti v bližnjo hišo, da mu rane obvežejo in kri ustavijo. Car še zaveden, sliši to in zašepče: „prenesite me v palačo, tam hočem umreti“ in še nekaj je rekel, kar se pa ni razumelo. To so bile njegove zadnje besede. Molče vzdignejo sedaj veliki knez in drugi ranjenega carja in ga prenesejo v zimski dvorec v njegovo pisarno, kder umerje.

Smešničar 14. Lajtenant podučuje neki deževni dan vojake o obnašanji proti višjim. On pravi: Vsak vojak je primoran svojega predpostavljenega pozdraviti, ter mu postavno salutirati. Višjega dolžnost je, se za pozdrav zahvaliti. — Ako tedaj ti Jurek, vpraša lajtnant starega vojaka, mene na ulici srečaš, kaj imaš storiti? Salutirati. Dobro! In kaj sem jaz dolžan? Še 35 krajezarjev za snaženje obleke od lanskega leta, mu odgovori hitro Jurek.

Gorjanec.

Razne stvari.

(Za nesrečne Zagrebčane) daroval je neimenovan iz Kozjega 5 fl.

(30.000 knjig) sporočil je plem. Heintl graškemu „Joanneum-u“.

(Ubila) sta viničarska sina Anton in Lovrenc Klobasa iz Cogotincev v št. lenartskem okraji viničarskega sina Janeza Lupša. Tepla sta ga na poti iz cerkve domov, dokler ni duše spustil.

(Mirodvor prestavljajo v Mariboru) dalje proč od mesta, samo ne vedó prav kam?

(V Ojstrem pri Celji) so šli 3 delavci v premogovo jamo in omedleli zaradi dušljivega plina. Dva so smrti še oteli, tretjemu je prepozno došla pomoč. Delavec Jožef Volker se ni več prebudil.

(Mnogim učiteljem) priznal je deželni šolski svet službenske doklade, a te dobrote takrat niti eden ni deležen postal iz spodnje Štajerske.

(Iz Kaniže na Ogerskem) je se gospa Manahberg (židovska babura) preselila v Pariz, ondi dala svoje življenje zavarovati za 170000 frankov. Potem je se dala kot mrtvo proglasiti in v Kaniži pokopati, kamor je po železnici došla pozlačena truga iz Pariza. Pogreb je bil sijajen. Še spomenik so jej postavili. Toda reč je se izvedela in sedaj sedi zvita baba pod ključem.

(Štajerske gruntne odveznice) imajo 30. aprila t. l. svojo 51. izžrebanje.

(Železniški čuvaji) in nadzorniki so se v Ponkvi svadili in vsled tega je čuvaj Vaupotič delavca Štora v temni noči z revolverjem napal, a k sreči ni zadel, nadzornika pa ni dobil. Vaupotiča so zaprli.

(Iz okrajnega šolskega sveta) izstopil je č. g. Franc Šrol, župnik v Ljutomeru, ker je predsednik duhovensko njegovo čast razžalil.

(V Bunčanih pri Ljutomeru) so pogoreli 28. marca t. l. županu konjski in kravji hlevi, drugo so obranili zlasti vrli Veržejci. Križevci pa, ki imajo brizgalnico, pre niso hoteli priti na pomoč. Je li to res?

(Nova gruntna dača) navržena je za vcenilni okrog brežiski na 79.290 fl., za prvi celjski na 133.140 fl. za drugi 63.410 fl. in za celi mariborski 259.210 fl.

(Po sili zagladila) je se v ječi celjske okrožne sodnije Marija Golob iz Maribora; 19 dni ni vzela ničesar in potem je umrla.

(Spremembe v Lavantskejškofiji:) Prestavljena sta čč. gg. kaplana: J. Bohanec k Mariji Snežni in M. Šmid k sv. Urbanu v Slov. gor. — Umrl je 5. t. m. č. g. Gregor Piuc, župnik pri sv. Mihelu pri Mozirji, star 66 let.

(Okrajni glavar mariborski) g. Julij Seeder imenovan je za c. kr. namestniškega svetovalca, njegov okrajni komisar g. M. Gril pa pride za c. k. glavarja v Litijo na Kranjskem na mesto slaboglasnega Vesteneka, ki mora v Gradec k c. kr.

namestniji. Mož je se naposled na Kranjskem vendar zdelal, čeravno mu je naučni minister Konrad — tast.

(*Tistih 6 slovenskih vlog*), o katerih je bil zadnjič govor, ni odbila ptujska, ampak ljutomerska sodnija, pri katerej jih je bil vložil naš vrlo narodni odvetnik g. dr. Gregorič.

(*Za notarja v Celje*) pride g. dr. Baš iz Ljutomera.

(*Ljutomerski okrajni glavar plem. Premerstein*) je se dne 5. aprila preselil v Ptuj.

(*Ptujsko sodnijsko poslopje*) tako imenovani „Hauptzollamt“ bodo popolnem prezidavali. Stroški so nastavljeni na 17.754 fl.

(*Mrtvega izolekli*) so iz Drave pri Ormoži ptujskega odvetniškega sollicitatorja g. Tobiasa.

(*Zvezdo Venus*), navadno „danica“ in „večernica“ imenovana, zamoremo sedaj pri belem dnevu gledati s prostim očesom. Dne 24. marcija je kot „večernica“ imela največjo svetlobo. Ta dan je pri nas bila zemlji blizo za $9\frac{1}{3}$ milijonov milj. Najbliže, $5\frac{1}{2}$ milijonov milj, bo 3. maja letošnjega; videli jo bodo po dne v Ameriki. Za tem bo se zopet oddaljevala, do $34\frac{1}{2}$ milijonov milj. Zemlji se Venus približuje sicer večkrat; toda videti je ne moremo, ker ni tako daleč od solnca. Sedanja prikazen se pa ponavlja vsako 8. leto. Kako jo najti? Zapomni si kraj, kjer je solnce ob poludne; čez uro boš tam zagledal svetel „knof“, samo zdatno više.

(*V Velikovci na Koroškem*) umrl je piđen Slovenec, davkarski uradnik, g. Franc Vidic. V oporoki je volil 1000 fl. za uboge v Loki na Kranjskem, kder je bil doma, 1000 fl. za bolnišnico tam in 1500 fl. za uboge dijake. Denar ostane v hranilnici, dokler ne naraste na 3000 in 2000 fl. Slava mu!

(*Dražbe*) 19. aprila Lovro Volk v Dobni 2900 fl. 20. aprila grof Ferd. Brandis star. v Polskavi 3100 fl. 28. apr. Maks Černe v Trčovi 2955 fl. Jakob Gorjup v Konjicah 1575 fl.

Listnica uredništva: G. L. R. v Mali nedelji: ne more biti, sicer pa hvala za dopis. G. Potipan: žali Bog ni mogoče več pa dopis objavimo. G. J. v celjski okolici: Schw. pustimo! G. P. M. v Ribnici: ni kazalo. G. J. P. v Zlogonskem: ne moremo, odpustite vsem! G. J. v št. J. marsikdo bi se spodtikal, vsak ne ume šale. G. Bed. v O. o požaru smo zadnjič poročali, tedaj dosta! G. D. pri sv. Mohoru: zavoljo g. priloge nam ne kaže pa se objavi uže drugod. G. D. v št. Juriji, brž ko mogoče.

Loterijne številke:

V Trstu 2. aprila 1881: 11, 83, 61, 50, 67.

V Linci „ „ 76, 69, 87, 22, 88.

Prihodnje srečkanje: 16. aprila 1881.

Najnovejši kurzi na Dunaji.

Papirna renta 75:60 — Srebrna renta 76:50 — Zlata rente 92:85 — Akcije narodne banke 820:— — Kreditne akcija 295.— 20 Napoleon 9:27 — Ces. kr. cekini 5:53 —

1—2

Naznanilo.

V občinski hiši št. 1. pri sv. Vidu tik farne cerkve, se daje štacuna s stanovanjem in vsemi shrambami vred do 1. maja t. l. v najem; tudi zraven stoječe poslopje, v katerem je uže kedaj bila usnjarija, se da v najem ali proda z zemljo in enim travnikom vred.

Podjetniki se naj pismeno ali osebno do 24. aprila t. l. pri podpisnem oglasijo, kjer se pogoji povejo.

Občinski urad sv. Vida pri št. Jurji na juž. železnici
26. marca 1881.

Jože Golež, predstojnik.

Livarna,
Badgasse Nr. 9,
blizo sl. cerkve.

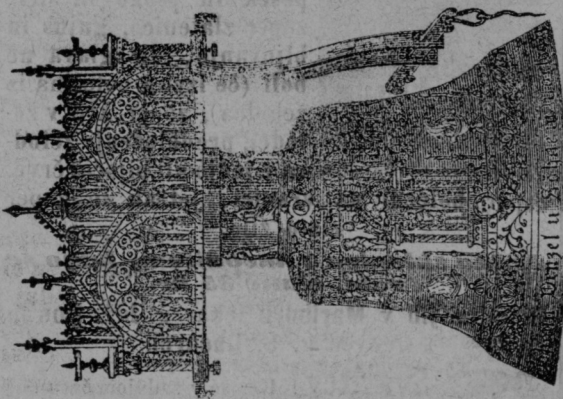

C. kr. privilej.

Številnih priznanih
za zlate zvonove
je priredjenih za
ogled.

zvonarna in livarna

g. Janeza Dencel-na in sinov
v Mariboru,

zliva posebno izvrstne zvonove in najcenejše zvonovine v vsakej velikosti s iz nova izumljenimi pre-gibnimi kronami (ki se naj ne jemljejo za navadne debele, lite tečaje) na vsakojaki glas, katerega koli do želi, bodi v popolnih, vbranih akordih ali kot spornilo že obstoječih starih zvonil z jasnim in čistim glasom pod poročtvom; zvonove, ki se s starim nebi vjemali, vzememo zopet nazaj. Zvonilno spravo priskrbimo iz razne robe, kakoršno pač kdo želi: iz kovanega, iz litega železa ali iz besemerskega jekla in iz hrastovega lesa in sicer po novem načinu z blazinicami na perotih takó, da se zelo lahko zvoni in v zvoniku nič ne trese.

Ilustrirane obrazce dopošljemo, kdor jih želi, brezplačno po pošti.

Orglarsko službo želi pri kaki dobri fari dobiti 18 let stari neozženjeni in dobro izurjeni mladenič. Več se izve pri **J. Markizetti**, Poste restante **Brežice Rann.**

3—3

2—2

Ponudba.

Uradnik v odvetniški pisarni, zmožen slovensčine in nemščine v govoru in pisavi, vaje dobro orglati, iščem službo

občinskega tajnika,

če mogoče združeno s službo **organista.**

Naslov: „tajnik in organist“ na opravništvo „Slov. Gospodarja“.

1—6

Marijateljke kapljice za želodec,

nepresežno izvrstno zdravilo zoper vse bolezni v želodci

in nepresežen zoper neslast do jedi, slabi želodec, smrdečo sapo, napihnenje, kislo podiranje, ščipanje, katar v želodci, zgago, da se ne nareja pesek in pšeno in slez, zoper zlatenico, gnjus in bljuvanje, da glava ne boli (če izvira bolečina iz želodca), zoper krč v želodci, preobloženje želodca z jedjo ali pijačo, črve, zoper bolezni na vranici, jetrah in zoper zlato žilo.

Jedna sklenica z navodilom, kako se rabi, stane 35 kr.

Prodava jih v Mariboru lekar g. Jož. Nos in trgovec g. S. Lucardi.

Svaritev! Ker se v zadnjem času naš izdelek posnemlja in ponareja, zato prosimo, naj se kupuje samo v zgoraj navedenih zalogah in pazi, naj se osobito na ta znamenja: Prave Marijateljke kapljice za želodec morajo imeti v sklenico vtisnena besede: *Echte Mariazeller Magentropfen* — Brady & Dostal — Apotheker, sklenica mora biti zapečaten z našim originalnim pečatom, na navodilu za rabo in na zavitku, na katerem je podoba Marijateljke matere božje, mora biti poleg te podobe utisneno sodnijsko spravljenost **varstveno znamenje** in zavoj mora biti zapečaten z našim **varstvenim znamenjem**. Izdelki podobnega ali istega imena, ki nima teh znakov istinitosti, naj se zavržejo kot ponarejeni in prosimo, naj se nam taki slučajji takoj naznani, da bodo sodnijski kaznovani izdelovalci in prodajalci.

Glavna zaloga v lekarni „zum Schutzengel“, C. Brady, Kremsier.

Dr. Johann Stepischnegg

daje na znanje, da se je sè svojo odvetniško pisarno od sv. Lenarta v Slov. goricah v **Celje** preselil in jo tamkaj že odprl.

2—2

Živinska zdravila

pripravljena po mnogih izkušnjah v zdravljenju domače živine od deželskega okrajnega živinskega zdravnika gospoda

A. Folakovski-ja.

1. Živinski prašek (Viehpulver), ki se je pri zdravljenju vse domače živine posebno dobro obnesel, obstoji iz samih planinskih zelišč, čisti kri in varuje živino, da se tako hitro kake bolezni ne naleze. Plučni katar (kašelj), smolika, želodčni in črevni katar, nevolja do jedi, slaba reja, vedno slabenje trupla, bolehavost na krvi, kakor tudi vrančni ali slezni prisad pri svinjah se je s tem živinskim praškom vedno srečno zdravil. Mali pakelec po 1/2 kilo (z naukom vred, kako se uporablja) velja 50 kr. Veliki pakelec po 1 kilo (z naukom vred, kako se uporablja) velja 1 fl.

2. Elikvir, mnogo skušen zoper krvavo hcanje in krvavo molžo, velja flaška z naukom vred, kako se rabi 50 kr.

3. Maža, ki razplavi in odpravi vimenško vnetje pri vsej domačej živini, velja mali lonček z naukom vred 60 kr., veliki lonček z naukom vred 1 fl. 20 kr.

4. Maža za oči (Augensalbe), najboljši pripomoček zoper kaljenje prozorne očesne kože (kalne ali motne oči) lonček velja z naukom vred 40 kr.

5. Zajedljivo mazilo ali maža (Scharf salbe), posebno dobro zoper morsko ali mrtvo kost (Überbein) in enake mrzle otečine (grče), lonček velja z naukom vred 48 kr.

6. Pesji osvalki ali pesje kuglice kot najgotovejše zdravilo zoper vse navadnejše pesje bolezni. Škatljica z naukom vred velja 40 kr.

Vsa našeta zdravila se na vsako naročilo hitro napravijo, torej se vedno frišna v lekarnici „pri sv. Jožefu“ v Slovenjem gradu dobivajo.